

FÜGGETLEN MAGYARORSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatalai:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám 154

Felolvasó szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Kiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékire negyedévre 8

A történelmet nem lehet megállítani.

Nem új dolog a magyar közvélemény előtt, hogy Angliában számos politikus akad pártállás és világnézetre való tekintet nélkül, akik előtt ma már világos a trianoni békeszerződés igazságtalansága és még világosabbak azok a súlyos politikai és gazdasági következmények, amelyeket okozott.

Számos angol államférfi nyilatkozott a magyar kérdéssel, de talán azok között is egyik leghatározottabb az a nyilatkozat, amelyet a konzervatív párt egyik fiatalabb, de nagy jövőre hivatott tagja, Elliott Major a napokban tett.

Elliott nem mond sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy soha nem akadhat olyan angol kormány, amely csak a legkisebb mértékben is hajlandó lenne garanciát vállalni, még kevésbé pedig aktív segítséget nyújtani a jelenlegi közép-európai határok fenntartása és védelmezése érdekében. Ez a nyilatkozat nem fullad általánosságokba, ez a nyilatkozat nagyon is konkrét. A fiatal államférfi meg is okolja az angol közvélemény álláspontját ebben a kérdésben, mondván, hogy a történelmet nem lehet azon a ponton megállítani, amelyiken némelyek szeretnék, tisztára önző okokból, mert hiszen az a status quo, amely csak tíz esztendő múlva tekinthet vissza, olyan veszedelmeket rejt magában, hogy azok megelőzésére feltétlenül szükséges a trianoni békét azért dikálták Magyarországra, mert állítólag meg akarták szüntetni az itt fennálló igazságtalanságokat s a vége az lett, hogy sokkal nagyobb igazságtalanságot teremtettek a trianoni békével, mint amilyenről legvadabb rágalmazóink valaha is beszélni mertek.

Elliott major a franciákra célozva igen megszívlelendő történelmi analógiára mutat rá. Azt mondja, hogy az 1871-es békét Franciaország kényszerből aláírta ugyan, de a francia nemzet sohasem fogadta el s ő úgy látja a helyzetet, hogy a történelmeink ez a példája ismétlődik meg Magyarországon esetében is.

Mi magyarok, megerősíthetjük, hogy az angol államférfinak igaza van. Kényszerből írtuk alá a trianoni békét s ezt nem késlekedtünk rögtön az aláírás aktusának megtörténte után és később is s ma is szüntelenül kinyilvánítani. Magyarországon a trianoni békebe sohasem fog belenyugodni, nemcsak azért, mert történelmi és kulturális jogokat kobozott el és semmisített meg hamis adatok alapján, hanem azért sem, mert a legszörnyűbb arculcsapása az igazságnak, a népek önrendelkezési jogának.

Felmerül azonban a kérdés, hogy mennyiben alaposak azok a kijelentések, amelyeket Elliott tett. Hiszen viszsza kell emlékeznünk, hogy MacDonal jelenlegi angol miniszterelnök hivatalbalépése előtt egy félévvel cikket írt, amelyben ugyancsak a közép-európai helyzet lehetetlenségét szögezte le s ezt a cikket hivatalbalépése napján megtagadta. Elliott utal arra is, hogy például Chamberlain azért nem járult hozzá a genfi jegyzőkönyv aláírásához, amely a jelenlegi közép-európai határok garantálását kívánta, mert Anglia erre a lépésre nem kapható. Ezzel szemben meg kell állapítanunk, hogy Chamberlain aktív külügyminiszter korában nem nagyon vitte előre a ma-

gyar ügyet, sőt a kisantantnak látszott kedvezni.

Mégis azt mondjuk, hogy Elliott megállapításai valószínűek, sőt igazak. A dolog úgy áll, hogy egyik évtizedről a másikra nem lehet azt a súlyos antagonizmust eltüntetni, amely évszázadokon át fennállott Anglia és Franciaország, a sziget állam és a kontinentális állam között s amely különös élességgel tükröződött vissza a Napoleon alatt vívott nagy küzdelemben. Németország ipari, pénzügyi, katonai és gyarmati előretörése oda sodorták Angliát, hogy világhatalmának biztosítására belépjen az antantba. A háború kitört és az antant győzött is, de — s ez kétségtelen bizonyossággal megállapítható — az angol világbirodalom nagyon erősen megingott, tehát Anglia nem érte el azt a célt, amely miatt szerződésre lépett az angol világfelfo-

gásnak oly idegen Franciaországgal.

Az angolok valószínűleg látják, hogy sem a győzelem, sem a győzelem utáni békék nem teremtettek olyan helyzetet, amely az angol világbirodalom külső és belső problémái elintézésének megfelelő atmoszférát nyújtana. Mivel látják, hogy bajok vannak s mivel ezek a bajok csak a békeszerződések után léptek fel, tehát azoknak a következményei, logikusan firtatni kezdik, hogy nem a békeszerződésekben kell-e keresni a világválság okát s persze az elfogulatlanabbak arra az eredményre jutnak, hogy igen, ez tagadhatatlan.

Ezért adunk hitelt Elliott major nyilatkozatának s ezért vagyunk meggyőződve, hogy Anglia részéről ezeket az elméleti belátásokat talán már a közlelőbbi jövőben gyakorlati tettek fogják követni.

Megalakult a bács megyei cukorrépa-termelők szövetsége.

Miket sérelmeznek a cukorrépa-termelők a cukorgyárakkal szemben?

Szombaton délelőtt a vármegyháza kistanácstermében megalakult a Bács-Bodrogvármegyei Cukorrépa Termelők Országos Szövetsége. Az alakuló ülésen 31 cukorrépa termelő gazda jelent meg, többek közt Milkó Mátyás földbirtokos, Hajdu Géza, a kiszállási uradalom igazgatója, Klínger Pál jankamajori földbirtokos, Prehoffer Lajos mélykúti igazgató, Körmendy Péter gazdasági főfelügyelő s Kapuszia Ágoston, a Gazdasági Egyesület titkára.

A gyűlésen Milkó Mátyás elnököl. A gyűlés megnyitása után Hajdu Géza felolvasott egy határozati javaslatot, amely a cukorrépa termelőket a gyárak részéről ért sérelmeket tartalmazta s amelyet elfogadásra ajánlott.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták s azt megküldik gróf Bethlen István miniszterelnöknek. Ugyancsak megküldik mint köriratot minden községnek, ahol csak termelnek cukorrépat, — avval, hogy adják azt az országgyűlési és felsőházi képviselőjüknek, hogy azok is tegyék meg a szükséges lépéseket a kormánytól. Ugyanezt a köriratot megküldik az önkormányzatoknak, hogy minden megyében a cukorrépa termelő községeket szintén kérjék fel képviselőiket hasonló irányban.

Ezután aláírási ívet fektettek fel, amit 14-en azonnal aláírtak mintegy 1000 kat. hold területű cukorréparára. Evvel azután megalakultnak is deklarálták a bácsbodrogvármegyei szövetséget s elhatározták, hogy ily belépési nyilatkozatokat minden községbe küldenek, hogy a belépési nyilatkozatokat az ülésre el nem jött cukorrépa-termelők is aláírják.

A Bács-Bodrogvármegyei Gazdasági Egyesületnek volt már egy cukorrépa-termelő szakosztálya, amelynek az elnöke ugyancsak Milkó Mátyás volt. Miután pedig most önállóan is megalakult a cukorrépa termelők szövetsége, azért a Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmányi ülésén Milkó Mátyás elnök mellé tisztikart fognak választani.

A napirend letárgyalása után a megjelent gazdák mind hozzászóltak a kérdéshez és megismertették a panaszokat. A bács megyei cukorrépa-termelő gazdák a következőket sérelmezik:

A cukorrépa elszámolásának alacsony voltát. Mm-ként 225 pengőt fizetnek a cukorgyárak.

Az előleg és a répamag után számított 10 százalékos kamatot.

A répamagvak magas árát. A termelőnek adott kedvezményes cukor magas árát.

Nehézményezték azt is, hogy a forgalmi adót nem a tiszta súly után rögzítik le, hanem a bruttó súly után, vagyis a répára tapadt föld után is kell forgalmi adót fizetni.

A cukorgyárak eljárása most az, hogy pl. egy vagon leszállított cukorrépából a szerződés értelmében levonnak 5 százalékat, azután földre, piszokra, gazra — aszerint, hogy milyen a cukorrépa — 10—30 százalékos számotnak el, úgy hogy a gyárak a legjobb esetekben 75 mm cukorrépat fizetnek ki, de a forgalmi adót nem 75, hanem 100 q súly után kell fizetni, vagyis 25 q földet vesznek úgy s vonnak cukorrépa forgalmi adó alá, mint ha az is tiszta cukorrépa volna.

Sérelmezték a cukorrépa forgalmi adót is, mert a forgalmi adót minden terményre a vevő viseli s csak a cukorrépanál viseli az eladó.

A szövetség vezetősége arra számít, hogy legkevesebb 3—400 tagja lesz a cukorrépa termelő szövetségnek. A már jelentkezett 14 tag az alapja a szövetségnek, de ha nem jelentkeznek több tag, akkor felosztják a szövetséget s ez esetben minden cukorrépa termelő vessen magára, ha a cukorgyárakkal szemben nem sikerül semmi eredményt sem elérni.

A cukorrépa termelő gazdák sérelmezték és erősen állást is foglaltak az ellen, hogy a Cukorrépa Termelők Országos Szövetségének is minden leszállított mm cukorrépa tiszta sulya után q-ként 1 fillér tagdíjat kell fizetniük.

— **Elfogott halasi tolvaj.** A bajai államrendőrkapitányság letartóztatta Hartmann Péter volt halasi pincértlopás bűntette miatt, mert Halason lakó társának ruháit és egyéb dolgait annak távollétében ellopta. Elfogatásáról értesítették a halasi rendőrséget, ahonnan detektívek jöttek Bajára, átvették s visszavitték Halasra a tolvaj pincért.

A leányliceumról.

Azt mondhatná valaki, hogy Baján van női kereskedelmi iskola s így nincs szükség liceumra. Hogy melyik értékesebb? E helyen nem mutathatunk rá a kereskedelmi iskola hiányaira, csupán azt nézzük, melyik értékesebb a tanulóra nézve. A kereskedelmi iskola csak a kereskedelmi pályára jogosítja a tanulót. (Más kérdés, hogy képesíti-e? Hiszen a nagyobb vállalatok felvételi vizsgáinak vetik alá a kereskedelmi végzett egyéneket.) A tapasztalat azt mutatja s ezt a kereskedelmi iskolák tantervi is ismerik, hogy azok, akik középiskolai érettségi után a részükre rendezett néhány hónapos kereskedelmi szaktanfolyamot elvégezték, sokkal jobban megfeleltek a kereskedelmi pályán, mint azok, akik kereskedelmi iskolai érettségit tettek, ez természetes is. Beigazolódott az is, hogy a középiskolát végzetek, ha nem is szereztek szakismereteket, minden pályán megfeleltek azért, mert intelligenciájuknál fogva könnyen sajátították el a szakismereteket. A tanítóképzőt végzetek legnagyobb része nem helyezkedik el a tanítói pályán, ez a rész helyesebben teszi, ha az egy évvel kevesebb ideig tartó, értékesebb és gyakorlatibb liceumot végzi el. Nagy baj, hogy 14 éves gyerekeknek pályát kell választaniok; ezt a nehézséget a liceum áthidalja. Ugyanis csupa olyanra tanítja meg a tanulót, aminek az életben hasznát látja, semmi olyanra, amire azt mondhatná, kár volt a fáradságért; ha azután kereskedelmi szakismereteket akar szerezni, néhány hónapos tanfolyamon alaposabban ismeretekre tesz szert, mint az, aki 4 évet töltött a kereskedelmi iskolában. A tanfolyamon a fiukereskedelmi tanárai tanítanak az ország legtöbb városában. Ha pedig tanítónak akar lenni valaki, akkor a 8. liceum elvégzése után csekély különbözeti vizsga után átléphet az V. képzőbe s így időben nem éri veszteség, műveltségénél fogva pedig jobban boldogul, mintha az I. osztályban kezdte volna a képzést. A liceum többi előnyeinek részletes ismertetése helyett néhány statisztikai adatot sorolunk fel. Csonka-Magyarországon van 34 leányközépiskola és csak 16 kereskedelmi, Baján kívül csak 1 olyan város van, ahol női kereskedelmi iskola van, de liceum nincs, (Veszprém) ellenben 8 olyan város van, ahol liceum van és kereskedelmi nincs. (A múlt évi adatokat vettük számításba; a folyó tanévben új kereskedelmi iskola nem alakult, ellenben liceum sok helyen, pl. Esztergomban, Nyíregyházán, Szolnokon stb. amely városokban női kereskedelmi iskola nincsen.

Hogyan kell tehát megcsinálni a liceumot? Erről szólva, tekintetbe kell venni azt, hogy sokan szeretnék, ha a megszűnő zsidó polgári helyébe az állam vagy a város alapítana polgárit; ezáltal, úgy vélik, a kereskedelmi is megmentenék az elnéptelenedéstől. Ennek a megoldás-nál sokkal jobban szolgálja Baja érdekét a megalapítandó liceum, különben is úgy az állam, mint a város, húzódik a dologtól a költségek miatt. A liceumot tehát meg kell csinálni. Ki csinálja meg? Az államnak az az álláspontja, hogy anyagi nehézségek miatt nem alapít új iskolát, mert az iskolák fenntartásának összes költségeit nem tudja viselni, ellenben éppen ezen oknál fogva szívesen segíyezi a mások által fenntartott iskolákat. A város is anyagi okok miatt húzódik tőle.

Felekezeti legyen? Széles körben elterjedt az a kívánság, hogy legyen Baján nem felekezeti jellegű leányközépiskola is. Így csak egy megoldás van: egyesületi leányliceumot kell alapítani. Azaz Leányliceum egyesületnek kell alakulnia, mely a tagdíjakból fenntartja az iskolát. Így van ez több helyen, pl. Kaposváron, ahol az egyesület a tagdíjakból s az államsegélyből tartja fenn a liceumot. Budapesten a Nőképző egyesület liceuma tanárainak fizetéséhez az állam

92 százalékkal járul hozzá s csak 8 százalékot fizet az egyesület. Az iskola felszereléséhez ugynevezett dologi államsegéllyel járul hozzá az állam. Az állam a segélyezett iskolák tanárai fizetésének több mint felét utalja ki, néhol majdnem az egészet. Pl. a budapesti evangélikus gimnázium tanárai fizetésüknek hetnyolcad részét az államtól kapják s csak egynyolcad részt az egyháztól.

(Folytatjuk)

Minden intézkedést megtesz a kormány az influenza-járvány terjedése ellen.

Scholtz Kornél népjóléti államtitkár a Budapesti Értesítő munkatársa előtt az influenza megbetegedések elterjedéséről egész Európa területén a következő nyilatkozatot tette:

— Az utolsó évtized egész különös jelensége volt, hogy mintegy minden második évben nagy influenzajárvány volt Európában. A járvány szokatlan dolog. Nálunk jelenleg még nincs influenzajárvány, de számítanunk kell a megbetegedések nagyobb mérvű fellépésének lehetőségére. Nem merült fel olyan jelenség, amelyből arra lehetne következtetni, hogy járvány lesz, de a lehetőséggel elővigyázatból számolni kell. Legutoljára 1929 januárjában futott végig az influenza-járvány Magyarországon. Most is azokat az intézkedéseket fogjuk életbeléptetni, amelyek akkor nagyon jól beváltak.

Sajnos, az influenza betegség ellen biztosító, óvintézkedés nincs, mert a kolera, difteritisz, skarlát stb. ellen védőoltással, vagy másképp lehet védekezni, az influenzánál azonban, csak azt lehet ajánlani, hogy minden ember vigyázzon magára, éljen higiénikusan, az influenzás ember pedig kerülje a zsufolt helyeket, ne szálljon zsufolt villamosra, egyáltalán ne menjen olyan nyilvános helyiségbe, amely zsufolva van, nehogy az embereket megfertőzze. Olyan biztos óvintézkedés, amellyel

el lehet a fertőzést kerülni, még nincsen. Éljen mindenki az egészség követelményei szerint, ez is bizonyos biztonságot nyújt a megbetegedések ellen.

Scholtz Kornél államtitkár kijelentette még, hogy a hivatalos intézkedéseket, ha ennek szüksége mutatkozik, a népjóléti miniszter rendeletileg fogja megállapítani.

Tekintettel azonban arra, hogy a külfölddel való összeköttetés révén hozzánk is áterjedhet, figyelmeztetjük a közönséget, hogy a maga részéről is legyen a hatósági orvosok segítségére, hogy a bajt megelőzhesse.

Ebben a tekintetben nem a hatósági intézkedés a fontos, hanem az egyéni védekezés. Amint 1929-ben az influenzajárvány alkalmával, ugy most is a következő övrendszabályokat kell betartani:

1. Náthás, hurutos beteg lehetőség szerint kerülje a másokkal való érintkezést;

2. tartsuk távol magunkat az ilyenektől;

3. az elkövetkezendő hetekben, náthás, hurutos betegeket ne látogassunk.

Fontos ez azért, mert a nátha és az influenza az orrnak, a toroknak és a gégeknél a levegőbe jutott váladékai, vagy az ilyenekkel szennyezett kéz stb. útján terjed.

Szentiványi Béla 1000 előadással hódolt 29 hónap alatt a magyar kulturának.

Ünnep a Nemzeti Szálló színpadán az Országos Művész-Színház ezredik előadása alkalmából.

Szombaton este ünnepe volt Baján a vidéki színházaknak. Szentiványi Béla színházának Országos Művész-Színház nevet viselő kitűnő drámai stágnak társulata ülte 29 hónapos fennállása óta megtartott előadásainak sorozatában az ezredik előadást. Erre az alkalomra szinte zsufolásig megtöltötte a város legelőkelőbb közönsége a Nemzeti Szálló meleg, intim színháztermét.

Az előadás előtt dr. Puskás Dezső helyettes polgármester jelent meg a leeresztett függöny előtt és igen meleg hangú beszédben méltatta Szentiványi Béla színházának azt a kulturális munkásságát, ami misszió számba megy. Méltatta a színház érdemeit: az ilyen lelkes színészekből álló színházak a nemzet eleven lelkiismerete: a nemzeti gondolat lobogó fátylaja. Dr. Puskás Dezső a magyar kultúra munkásságát apoteozisát rajzolta meg előljáró beszédében, amelyet a közönség tüntető tapsal fogadott.

Utána szétnyiták a függönyök és a társulat tagjai egyetemlegesen a legkitűnőbb előadásban bemutatták a „Krétaördő”. Nem emeljük ki egyik szereplőt sem, csak megállapítjuk, hogy az ezredik ünnepi előadás alkalmából mindegyik derekas munkát végzett s művészeite legjavát nyújtotta.

Az Országos Művész-Színház ezredik előadása alkalmából dr. Fülel-Szántó Endre kultuszminiszteri osztálytanácsos az alábbi levélben és táviratban üdvözölte s mentette ki egyben táviratmaradását a vidéki színház főtáviratgyelgője.

A levél így szól:

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium művészet ügyosztálya.

Budapest, 1931. jan. 21.

Mélyen tisztelt Igazgató Ur!

Folyó hó 16-án kelt b. soraira csak most tudok válaszolni, mert hivatalos uton voltam s b. levelét csak most vettem kézhez.

Igen köszönöm a folyó hó 24-iki finnpei előadásra szóló meghívást. Valóban ez az alkalom, mely ünnepi keretet érdemel, mert az ünnepléssel nem önhüségöt méltóztatik kielégíteni, hanem a köz figyelmét egy oly tényre felhívni, mely a vidéki színház mai nehéz helyzetében kimagasló és örvendetes esemény. Annál inkább táj tehet nekem, hogy nem ünneplhetek Önöket, mert folyó hó 24-én délután 5 órakor egy értekezleten kell résztvennem, amely össze van hívva s amelyet elhalasztani már nem lehet s azonfelül, ha még elhalasztanók is értekezletet, a

visszajövetellel volnának bajok, mert folyó hó 25-én délután 4 órakor a szabad egyetem keretében rádióelőadást tartok. Erre is ki vagyok tüze és semmi körülmények között nem mondhatom le. A legközelebbi kínálkozó alkalmat azonban meg fogom ragadni, hogy Igazgató Urat és társulatát meglátogassam.

A szombati napról pedig mindenesetre meg fogunk emlékezni.

Ismeretlenül is melegen üdvözlő készséges híve

Dr. Fülel-Szántó Endre
miniszteri osztálytanácsos,
a vidéki színház főtáviratgyelgője.

A távirat szövege a következő:

„Az ezredik előadás alkalmából melegen üdvözölöm Igazgató urat és társulatának mindenegyes tagját a nemzeti kultúra szolgálatában végzett munkásságukhoz Önöknek sok sikert és elismerést. Az ezredik előadás legyen egy jobb jövőbe való fordulásnak kiemelkedő határköve.

Dr. Fülel-Szántó Endre
miniszteri osztálytanácsos.”

Stella Gyula, a Magyar Országos Színház Egyesület elnöke a következő táviratot küldötte:

Az ezredik előadás alkalmával melegen szeretettel üdvözöljük és sok-sok további művészi sikert kívánunk.

Stella Gyula
elnök.

Ezenkívül igen meleg hangú levélben gratulált Szentiványi Bélának dr. Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója és dr. Bálint Lajos, a Nemzeti Színház dramaturgia.

Harc a bürokrácia ellen.

Elégtétel dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgatónak.

Fenti címmel lapunk f. évi január 23-iki számában egy vezércikk jelent meg, amely vezércikk második része, dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgatónak a legutóbbi városi közigazgatási bizottság ülésén kifejtett működésével is foglalkozott. A legnagyobb sajnálatunkra téves információ folytán ezen vezércikkünkben erősen támadtuk dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgatónak egy nagy beteg és a tönk szélén álló vendéglős inségadója ellen benyújtott felebbezést tárgyalásánál elfoglalt álláspontját, amely a kérdéses felebbezés elutasításával végződött.

Elismerjük, hogy ezen ügyben tévedtünk, mert meggyőződöttünk arról, amint ezt a pénzügyigazgató a kérdéses bizottsági ülésen ki is fejtette, hogy az inségadó csak járuléka az

1930. évben előírt jövedelem és társulati adónak, mely az alapadótól különválasztva nem törölhető.

Elismerjük, hogy dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgató a bizottsági ülésen rámutatott arra a körülményre, hogy a kérdéses inségadó csak a rendes adó-behajtás megkísérlésének sikertelensége esetén lesz törölhető behajthatatlanság címén és hogy a közigazgatási bizottság jelen esetben csak a pénzügyminisztérium hozzájárulása után törölheti az inségjárulót, mert az adózónak ingatlana is van.

Igaz ugyan, hogy dr. Vojnits Ferenc polgármester eleinte szintén a kérdéses adó törlése mellett foglalt állást, mert akkor még abban a véleményben volt, hogy a fél adóját a bizottság az alapadóra való tekintet nélkül is törölheti, de amint ennek ellenkezőjéről tudomást szerzett, ő is a felebbezés elutasítása mellett szavazott.

Készséggel elismerjük azt is, miszerint tévedés vezércikkünk ama kitétele, mintha pénzügyigazgató a kérdéses inségadó törlése vonatkozó érvelés helyességét elismerte volna, mert a pénzügyigazgató csak az adó nehéz anyagi viszonyainak fennállását ismeretel, amely viszonyok azonban az adó törlése alapul nem szolgálhatnak.

Mi elismerjük dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgatónak tárgyilagosságát és igazságszeretetét és elismerjük, hogy magatartása és állásfoglalása a fenti ügyben törvényes alapokon nyugvó és teljesen korrekt volt.

Annak kijelentése mellett, hogy mi cikkünkkel sem a pénzügyi közigazgatás tekintélyét sérteni, sem dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgatót személyében megbántani nem akartuk, még egyszer mély sajnálkozásunkat fejezzük ki említett vezércikkünkben dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgatóra nézve tett s téves információ alapuló kijelentéseink felett.

„Frontharcos-émlék”

Dr. Gondán Felicián szavalókorosának szíllabusza.

Megemlékeztünk már arról, hogy a vasárnapi frontharcos napot este műsoros táncestély fejezte be. A műsor egyik száma szokatlan irodalmi műfaj volt: dr. Gondán Felicián ciszterci rendi tanárnak szavalókorusa. A műfaj ujszerű s meglepő volt s éppen ezért alább leközöljük a szavalókorus egész gondolatmenetét.

Dr. Gondán Felicián „Frontharcos-émlék” című szavalókorusa az emberi hang dimenzióval a frontharcos-élet egyes fázisait szemléltette lélektanilag megokolt szerves szerkezetben.

A színlal megett felhangzottak egy

la POROSZ
diókoksZ
Pécsi tojásszén (bulett)
változatlan áron.

A leggazdaságosabb tüzelőanyagok képviselője

Schön és Bajai, Baja.

Telefon 26.

Hajnaid ucca 13.

Hó- és sárcipőjét

olcsón talpalam, sarkalom és foltozom vulkanizálással.

Cipőjét megfestem

bármely színre mechanikailag olcsón.

STELLNER ZSIGMOND cipőkereskedő. BAJA, Vörösmarty-utca 1. szám.

Telefon 287.

Grauaug-ház, Farkas üvegessel szemben.

Telefon 287.

katolikus és pauza után egy protestáns istentisztelet végső akkordjai. A függöny felgördültével az erdős-sziklás színen a katonaruhás férfikórus és a karvezető, felcsendül a proemium: a kaverna kápolnában minden a biztos beidegezettség képét mutatja a várható ellenséges támadás idejére. Az Isten igéje ezt csak erősítette. A karvezető a látóhatáron embercsoportot vesz észre. A női kar tudatja, hogy magyar szanitécek: nemcsak a saját, hanem az ellen sebesültjeit is hozzák a nehéz terepen a magyar segédhelyre. A női kar áldást mond a magyar baka gyémánt jó szívére, de a férfikaról kitör a lázadó hang Trianon mord robotja miatt, meg Európa hálátlanságáért, amiért tatár ellen, török ellen, amíg csak mozogni tudunk, Európa pajza voltunk s a férfikórus hangdinamikájára a vérpatakos bosszút lihegi. Majd temetés a front megett... A szanitécek halottakat is szállítottak be.

A férfikar a Cirkumdedúrnt akkordjai között békés nyugóhelyet kér a szűz anyaföldtől s vérpermetes csaták magyar hőseinek, a férfi és női hang meg vegyesen a tömeg között levő hozzátartozók keblében a büszke fájdalom szentelt érzését veri fel.

De míg az ör fönt ébren vigyáz s ágyuk torka srappell köpdős, a jökedvnek pillangója a kavernában játszin rőpdős. A fronikatonák mulatják az időt. A hadnagy édesanyjára és Bácskára gondol, édesanyja meg a Fiastyuk látára, fronton harcoló fiára...

A márványkőből... kezdetű nótát azonban már ellenséges támadás szakítja meg. A férfikar alliterációktól és középrimektől terhes és plasticitást lehellő verssorokban érzékelteti a harc hullámmását... A harc főrgetege alatt meg talán otthon apukáért imádkozik a család, aki majd a nagy vásárból, ahova most odavan, sok kiflit, meg tán mókust is hoz vásárfiába. A nagyobacska tanulófiú éppen Petőfinek a harctéri általó vágját lehellő anapestusait tanulgatja...

A harc után a karvezető a hadifogságok poklára emlékeztet a cseh és orosz tovarisok hatalmában. A rokkant családjának kislánya meg az apuka vársáról zengi el a feltörő fájdalom szökellő jambusait... Férfihang még a becsületre éltetevő magyar honvéd és népfelkelő önti szét a rajongó tisztelket kuruc vérszuhatógát s fellép a magyar géniusz, aki a magyar öröm borától lelkesülten kötözgeti csokorbta a magyar katonas erényeket és figyelteti mostani népét, hogyha minden inog, vagy imbolgoy: a magyar család él szűztisztán, romlatlanul.

A szenvedések emlékéit meg fedezze el a drága kis családját, a tiszta hitvesért, a hazáért és magyar becsületért végzendő férfimunka édes tudata, mely meg boldogíthatja a magyart.

HÍREK.

A Liszt Ferenc-Kör felhívása fuvós hangszerek tanulására.

A kör 23 tagu fuvós zenekara jan. 7-én megalakult. Az első próbák eredménye annyira kielégítő volt, hogy kivánság merült fel a vonószekernak fuvós együttesel való kiegészítésére, vagyis teljes szimfonikus zenekarrá való átalakítására. Ezért felhívjuk tagjainkat, de másokat is, akik hajlandóságot éreznek valamely fuvóhangszer (fafuvók: fuvola, klarinét, oboa, fagott; rézfuvók: trombita, kürt, harsona) megtanulására, hogy abbéli szándékukat a Kör igazgatóságával szöben, vagy írásban közölni sziveskedjenek. Elsősorban olyanok jelentkezését kérjük, akik ilyen hangszert már régebben játszottak, de szivesen vesszük olyanok jelentkezését is, akik mint egészen kezdők akarják valamely fuvós hangszer játszását elsajátítani.

A hangszer megtanulása nem nehéz és aránylag rövid idő alatt eredményes lehet. Örömmel vennők bajai ifjabb tisztviselők, kereskedők, kereskedői alkalmazottak, iparosok jelentkezését. Örövendetes dolog, hogy máris többen jelentkeztek, akik hajlandók valamely fuvós hangszer megtanulására, amire a

URÁNIA

1931. január 28-án, szerdán,
d. u. 6 és fél 9 órakor

A szezon egyik legnagyobb
filmeseménye
EMIL JANNINGS és
MARLENE DIETRICH
együttes fellépésével

A kék angyal

Heinrich Mann
„PROFESSOR UNRAT” című regénye 12 felvonásban.
Rendezte: JOSEF von STERNBERG.

**A film német
pábeszéddel és
magyar feliratokkal
jelenik meg.**

A kék angyal.

Az új Emil Jannings-film.
Bemutatja az Uránia, január 28-án.

Ha feltaláltak volna egy olyan mérőszekert, mellyel az ember belsejében viharzó érzelmeket meg lehetne mérni, úgy az új Jannings film szemlélése közben e fokmérő a maximumra rugna. Heinrich Mann remekművű regénye, a „Professor Unrat” rendkívüli alkalmat nyújt a legnagyobb német jellemzéshez briliáns tudásának csillogtatására. Amikor az előadás végén elhagyjuk a filmszínházat, úgy érezzük, hogy rendkívüli élményekkel, tapasztalásokkal lettünk gazdagabbak. A Jannings sablont, hogy a rendes, becsületes emberből a nő, a démon révén züllött csavargó, önmagával meghasonlott, kétségbeesett ember lesz. — Ujnak, megdöbbentően valóságosnak találjuk!

Mennyi mindenben megy keresztül a kisvárosi tanár, míg a katedrától a züllött bohóc és dühögő örült skálájáig e'jut

Jannings partnere Marlene Dietrich, a kék angyal, avarieté táncosnő szerepében, igéző, gyűlöletes és teljes illuziót keltő. E csodás nő oly élethűen játsza szerepét és olyan igézően szép, hogy e filmje révén Amerikába szerződtek, ahol két hatalmas film főszerepét fogja játszani, amelyek még ez évben hozzánk is elkerülnek.

**Kisérő filmje:
Csoda bár.**

Hangos rajzfilm.

Kör meg fogja adni a módot.

Ha ezek lelkes követőkre találunk, Baján egy csapásra megoldást nyer a vidéki szimfonikus zenekarok legnehezebb, legmegoldhatatlanabb kérdése, képzett helyi megbízható fuvósok közreműködése. Ugyanis ezt a kérdést eddig mindenütt, még a nagy Szegeden is csupán katonazenészek, vagy pedig a fővárosból alkalmilag kölcsönkért fuvósokkal tudták megoldani. A Kör egyelőre gyakorlati képzett fuvóst akar alkalmazni, a kérdés gyökeres megoldására pedig szeptembertől kezdve zeneiskolájában fuvóstanzakot akar létesíteni, ahol azután az egyes iskolák és egyesületek cserkészzenekari, a város levante zenekari, tűzoltózenekar, stb. szakszerű fuvós kiképzésben részesülhetnek.

A nemes ügy érdekében várjuk a minél nagyobb számú jelentkezést.

— **Megszűnt a torkolatásnál a sztrájk s munkába állott valamennyi munkás.** A nagy sztrájk, amely tegnap hétfőn tört ki a Kamarásduna új torkolatát ásó munkások között, mára megszűnt és valamennyi munkás mun-

Ha nincs megelégedve rádiójával,

ugy vegye igénybe a RÁDIÓAMATŐR
TANÁCSADÓ ingyenes szolgáltatát,
olvassa el

A FEBRUÁRI RÁDIÓNYUGTÁT

és írjon

Budapest 62. Postafiók 178.

kába lépett. Érdekes, hogy hétfőn reggel is megjelentek a munkások a munkahelyeiken. Ugy nyolc óra tájban állítólag a 13-ik munkacsoport abbahagyta a munkát. Letették a munkaeszközeiket s valaki elkialtotta hangosan: sorakozó. Erre valamennyi munkás letette az ást, bár egyes munkacsoportok nem akarták abbahagyni a munkát. A munkások bejöttek a városháza elé, majd egy deputáció ment dr. Vojnics Ferenc polgármesterhez, aki hétfőn délután kiment az ásatásokhoz, ahol hétfő délután nyolc új munkás dolgozott, akik tegnap, hétfőn léptek munkába. Ma azután az összes 380 munkás munkába állott.

— **Eljegyzés.** Dr. Bruck Aurél ügyvéd, Baja város tb. főügyészének és nejeének szül. Schlieszer Margitnak leányát Éva Verát eljegyezte dr. Schön Jenő kiskunhalasi ügyvéd. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Letartóztattak egy szökésben lévő elíteltet.** A rendőrség vasárnap délután elfogott és letartóztatott egy szökésben lévő bajai lakost: Bognár György 28 év körüli napszámot, aki egyúttal kőműves és palafedő segéd is. Bognár Györgyöt hat havi jogerőre emelkedett börtönbüntetésének kitöltése végett átkisérték a kir. ügyészségre.

— **Rum és likőrök** készítése házilag 100 százalékos megtakarítással jár a már 25 éve bevezetett és nagy népszerűségnek örvendő Gyarmati-féle rum- és likőr-esszenciákkal.

— **Meskó Zoltán a frontharcosok között** a frontharcosok vasárnapi alakuló gyűlésére lejtött Budapestről Meskó Zoltán országgyűlési képviselő is, aki a Központi Színházban megtartott gyűlésen ugyancsak felszólalt s igen frappánsan ható szép beszédben lelkesítette a frontharcos bajtársakat: egyben pedig megköszönte, hogy megválasztották tiszteletbeli elnöké.

— **Gyászír érkezett Philadelphiából** Hétfőn délután megrendítő hírt kapott Amerikából egy bajai iparos: Horváth Akos vízvezetékészeti vállalkozó. A távirat azt tudatta Horváth Akossal, hogy az édesanyja, akit három évtizede nem látott, ott meghalt Philadelphiában. A táviratot vasárnap délután 3 órakor adták fel Philadelphiában s az hétfőn délelőtt fél 12 órakor már itt volt.

— **A Gyarmati-féle csukamájolaj** szivesen veszik felnőttek és gyermekek, mert szagtalan és íze kellemes.

— **Hirtelen meghalt az egyik kubikos munkás.** Tegnap, hétfőn délelőtt az történt, hogy a sztrájkba lépett torkolatás munkások közül az egyik munkás hirtelen meghalt egy barátja lakásán. Evvel a hirtelen halálessel kapcsolatban mindenféle kalandos hír terjedt el a városban, hogy a torkolatásnál olyan nehéz munkát végeztek a munkásokkal, hogy azok megszakadtak. A munkás holttestét felboncolták s kiderült, hogy az agyában ludtozás nagyságu daganat keletkezett s az okozott nála agyvérzést.

— **Álarcos bál.** Az Ipartestület összes helyiségeiben február 1-én, vasárnap este reggelig Laky tánciskola rendezésében nagyszabásu jelmezes álarcos bált rendez.

MOZI.

A kék angyal.

Ismét társadalmi esemény lesz Uránia szerdai film bemutatója.

A bemutatásra kerülő Kék angyal filmnek egyéb kvalitásai mellett legnagyobb élménye, hogy először nyílik alkalmunk a legnagyobb élő színésznek Emil Janningsnak a hangját is hallani. Ezzel a hanggal pedig még mélységesebben és élettellesebben tudja kifejezni utánozhatatlan emberábrázoló művészetét, mint csupán gesztusokkal.

A film a német irodalom egyik legkimagaslóbb írójának Heinrich Mannak regénye nyomán készült és egyike az utóbbi idők legszebb szízséjének.

Bár mint minden Jannings filmben, itt is ő a tengely, amely körül minden forog, mégis ki kell emelni a különben nagyszerű együttesből Marlene Dietrich nevét, aki e szereplésével az egész világot meghódította.

A hangos filmek korszakában e névvel még sokat fogunk találkozni, amire nagy művészete és csodás szépsége predestinálja e kitűnő művésznőt.

Tekintettel a film nagy terjedelmére, kisérő filmnek csak egy rajzfilm: a „Csodabár” cím alatt lesz bemutatva. Az előadás f. hó 28-án, szerdán délután 6 és este fél 9 órakor lesz megtartva az Urániában.

Rádió.

Kedd január 27.

2:45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak és árfolyamhírek.

3:30: A „Tündérvásár” meseórája.

4:45: Pontos időjelzés, vízállásjelentés.

PRIMA

gázgyári diókoks,
prima bányakoks,
prima szalon porosz kockaszenet

(szoba-fűtéshez),

Száraz tűzifát

50 kg-ként gyorsan és olcsón szállít

Deutsch József

tűzifa és szénkereskedő. (MÁK. mésztelep.)

Városi iroda: Mátyás Király-tér 10. — Telefon 356.

Minden háziasszony konyhaasztalára csiszolt ETERNIT lap borítást rendel!

Elpusztíthatatlan és mindig ragyogóan tiszta!

Alacsony ára havi 1 pengős részletekben fizetendő.

Érdeklődésre készséggel bemutatjuk.

Minden méretű asztalra, krendencre azonnal szállítja és díjmentesen felerősíti

Eternit Udvar

BAJA

Budapesti-út.

Telefon: 2-90, 1-05.

5:00: Tersánszky J. Jenő novellái.
5:30: Zenekari hangverseny.
6:30: Francia nyelvoktatás.
7:00: Rádió amatőrposta.
7:30: A Budapesti Filharmoniai Társaság hangversenye.
Utána: Pontos időjelzés, hírek.
Majd Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.
11:00: A rádió házikvartettjének hangversenye.

Egy teljesen jókarban lévő
International amerikai gyártmányu 3 tonnás

teherautó eladó

Cím a kiadóban.

Ügynökök fontos és könnyen eladható háztartási cikkek terjesztésére felvételnek. Utánajárs mellett napi 8-10 pengő kereshető. — Cím a kiadóban.

Olcsóbb lett a vasáru!

1 drb. zom. ártézivizes kanna	6 80
1 drb. fölmosóveder	1 60
1 „ mosófazék	2 40
1 „ husdaráló	6 50
1 „ zsemlyeörlő	5 —
1 „ rézmoszár	8 —
1 „ rézkávőrlő	6 50
1 „ rézhabüst	4 80
1 „ konyhamérleg	10 —
1 „ asztaltűzhely	28 —
1 pár korcsolya	7 —
3 drb. zom. fazék v. lábos 1. 2. 3.	4 60
1 pár sárgaréz függönyrud	4 —

Kréneisz Géza

vaskereskedésében.

Bármily gyártmányu készüléket a Bruszt-féle Radióházban

szerezhet be legelőnyösebben. (Az ország egyik legrégebbi szaküzlete.)

BAJA, Szent István tér 4. Telefon 255.

Kérje legújabb árjegyzékeinket Telefunken, Philips, Standard, Telefongyárt, valamint saját gyártmányu készülékekről!

CORVIN-NYOMDA BAJA

Mátyás király-tér 10. — Telefon 164

Gummirozott cikkek, dombornyomás.

Stancolt dobozok

gyártása

Üzleti könyvek, kartotékok.

Kiváló minőségű

teák, teasütemények, rumok, déligyümölcsök

a legolcsóbb napi árban

Klein és Stráhl

fűszer-csemege kereskedésében.

ÉRTESITES.

Tisztelettel értesítjük vendégeinket, hogy a fővárosi mintára az **ELSŐ BAJAI ÉTKEZDE, KÁVÉZÓ s FALATOZÓ** ugyancsak olcsó ebéd és vacsora akciót indít tisztviselők és kiszármított kereskedelmi s egyéb alkalmazottak részére. Ugynevezett amerikai rendszert léptettek életbe: t. i. egész napi ellátást biztosítunk mindazoknak a családoknak, vagy magánosoknak, akik nem érnek rá a főzés gondjával bajlódni, vagy szakácsné, cseléd hiányában nem akarnak otthon háztartást vezetni.

Az új rendszer a következő:
1 kifogástalan ebéd, mely áll leves, sült körettel, főzelék és tésztából, 1 P 40 f, 1 P 20 f, 1 P. Étlap szerint választható, esetleg házhöz is küldjük. Egész napi étkezés 2 P 20 fill. Ezt lehet naponta is igénybe venni, ha reggel 9 óráig be jelentik. Állami vagy városi alkalmazottak, vagy azok családjaik külön 10 százalékos engedményben részesülnek. Kérjük a né közönséget, hogy üzletünknek az étkezés terén bevezetett ezen újításait igénybe venni sziveskedjék.

Tisztelettel
Goldberger Sándor szakács
kävözö, étkező és falatozó
Prohászka Ottokár-utca 3.

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek.
Alacsony havi részletek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Nyomatott a Corvin-nyomda győrsajtóján Baján.

Január 26-tól febr. 2-ig reggel fél 8 óráig

Dr. Makray László Gyarmati Emil

gyógyszerész patikája tart **éjjeli szolgálatot.**

Az ügyeletes gyógyszerész vasárnap délután is nyitva áll a közönség rendelkezésére.

„KALOR”

a kályhák királya előnyösen beszerezhető

Utry-nál

Telefon 280. Alapítás 1895.

A SINGER VARRÓGÉPEK MÉGIS A LEGJOBBAK!

Tanuló felvétetik a Corvin-nyomdában.

Hólapátok, nyírfaseprők, gyermekszánkók

UTRY-nál.

Erzsébet kir. né. u. 38. Tel. 280.

Értesítem m. t. üzletfelelmet és ismerőseimet, hogy a Löwenstein-féle ruhaüzletben lévő

kalap-szalonomat

Erzsébet királyné u. 7 sz. alá, a volt Jungabel-féle cipő üzletbe helyeztem át.

Madame kalapszalom G. Engelmán Mária.

Ba

Sze
Máty

A t

Bár
is jeler
törzsök
tékes a
gyermek
hogy
janak,
rok so
tékes
zött m
tak m
több, r
együtt
szövets
végzet
urainak
megmo
ban va
lyos fe
békéke
a páris
sérelm
szemb
ben A
gárai.

Az a
és imp
nak a
azt is
Államo
telen p
nem ol
fájdalm
polgárt

Déla
magyar
Kanadá
dorlott
van az
vassal
tel szál
nagyvil
erejét s
kisebbs
oldják
denüvé
viszi ös
jánál é
delmet
az, hog
magyar
magyar
fájdalm
hiteni t
tudat s
kanadai
Rothern
kalmáv
s trian
ták a h

Most
szövets
rikába,
mének
nyának
előtt j
öntudat
alkalma
föltkár
hangzó
nyilt lev
zött ma
fájdalm
kára el
doskodt
ne mar
összes
olasz la
dumot,
végig sa
Az é
minden
sa, mer
hogy a